

Zbog ovih 10 stvari i danas plaćemo za Josipom Brozom

Autor Administrator
 Wednesday, 10 May 2017
 Zadnja Promjena Wednesday, 10 May 2017

Na današnji dan je pre 37 godina u Ljubljani umro Josip Broz Tito, doživotni predsjednik Socijalističke federativne republike Jugoslavije. O političkoj zaostavštini Tita još uvijek se vode žestoke rasprave, ali i oni koji ga vole i oni koji ga mrze saglasni su u jednom – u republikama nekadašnje SFRJ najbolje se živelo u njegovo vreme.

1. Otvorenost prema Istoku i Zapadu Jugoslavija je bila zemlja koja je imala prijatelje na bukvalno sve četiri strane sveta. Tito je gajio dobre i sa Istokom i sa Zapadom. Jugoslavija je samo na papiru bila zemlja komunističkog bloka, ali je u suštini bila potpuno otvorena prema SAD i zapadnim zemljama. Jugoslavija je bila jedan od osnivača Pokreta nesvrstanih, zemlja koje nisu htjele da se svrstaju ni u istočni ni u zapadni blok. Savez sa takozvanim nesvrstanim zemljama bio je, kako se kasnije ispostavilo, ključ uspeha jugoslovenske ekonomije jer su naše kompanije najviše poslovale sa afričkim i azijskim zemljama. Iako nije bila član NATO, Jugoslavija je imala sporazum sa alijansom da u slučaju invazije na našu zemlju njihova vojska slobodno sme da uđe na našu teritoriju. Tito je ovim sporazumom želeo da se osigura od eventualne invazije SSSR-a u vreme Staljina, dok se u SAD taj potez tumačio kao simbol otvorenosti SFRJ ka Zapadu. Josip Broz Tito je kao predsjednik odlazio u posete najvećim svetskim državnici, a malo je poznato da je sticajem okolnosti Džon Kenedi upravo sa njim imao poslednju radnu večeru, nekoliko dana pre atentata u Dalasu. Titova sahrana i danas se smatra najvećom sahranom jednog državnika.

2. Prava radnika Radnici u svim republikama nekadašnje SFRJ svesni su da više nikada neće imati prava kakva su imali u vreme Tita. Radnički sindikati bili su najjači u vreme Jugoslavije, a radnicima je bilo zagarantovano radno mesto, redovna plata, plaćeni bonusi, godišnji odmori... U vreme Tita nije postojala mogućnost rada na crno, a kompanije su zaposlenima davale mnogo veće beneficije nego što su u to vreme imali radnici u Evropi i ostatku sveta. Mnoge kompanije imale su svoja odmarališta na Jadranskom moru ili u banjama izvan zemlje gde su svoje radnike slali besplatno najmanje jednom godišnje. Oni koji se sećaju tog vremena i danas napominju da je radnik u vreme Tita bio cenjen i poštovan. Rad na velike državne praznike bio je zabranjen za sve osim hitnih službi i toga su se svi pridržavali. U vreme Jugoslavije mogli ste da "dubite na trepavicama", ali nije bilo šanse da na 1. maj, 29. novembar ili 1. januar pronađete prodavnicu u kojoj možete kupiti hleb. Namirnice su se kupovale unapred za tih par dana praznika, a cela država je imala mogućnost da slavi u krugu porodice.

3. Najjača industrija Južne Evrope Mnoge kompanije iz vremena SFRJ i dalje su najuspešnije u bivšim republikama. U Srbiji je na primer simbol tog vremena Energoprojekt koji je i dalje jedna od najuspešnijih građevinskih firmi. Jugoslavija je imala najmoćniju industriju u Južnoj Evropi. Najunosnije poslove našim firmama imale su u Iraku, Libiji, Siriji i ostalim zemljama Afrike i Azije. Tome je najviše doprinela i veće pomenuta politika nesvrstanih koju je Tito vodio. Iz zemlje su odlazili uglavnom najniže kvalifikovani radnici koji su u Nemačkoj, Švajcarskoj i drugim zemljama Evrope mogli da u svojoj profesiji ostvare bolju zaradu. Međutim, za razliku od današnjeg vremena, najobrazovaniji su ostajali jer su imali zagarantovan i dobro plaćen posao. U vreme SFRJ fakultet je bio garancija za dobijanje posla i praktično da nije postojao neko ko je diplomirao, a da nije odmah dobio zaposlenje. Domaći lekari su bili među najcenjenijima u svetu, ali su ipak ostajali u zemlji jer su znali da drugde ne mogu ostvariti mnogo veću zaradu.

4. Besplatno obrazovanje i zdravstvo Obrazovanje je u Jugoslaviji bilo potpuno besplatno, a opcija samofinansiranja studija nije ni postojala. Svako ko je želeo da uči mogao je da upiše studije. Mnogi su na primer tada upisivali studije samo da bi odložili služenje vojnog roka. Jugoslavija je obrazovnim sistemom stvarala kadrove koji su bili cenjeni svuda u svetu. Na naše univerzitete tada su dolazili i mnogi stranci. Zdravstvo je u vreme SFRJ bilo dostupno svima. Specijalistički pregledi nisu se zakazivali mesecima unapred, a svi građani su imali obavezne periodične lekarske preglede.

5. Putovanja bez viza Jugoslavija je bila jedna od retkih država čijim stanovnicima nisu trebale vize ni za SAD, ni za Veliku Britaniju. Eak i u periodu kada su ove države tražile vize i za naše građane, one su se dobijale na graničnim prelazima, pri samom ulasku u te zemlje. Crveni pasoš SFRJ bio je simbol slobode. Upravo su zbog toga sankcije Ujedinjenih nacija izuzetno teško pale našim građanima devedesetih godina prošlog veka pošto odjednom nismo mogli da putujemo ni u jednu državu Evrope bez čekanja u redu za vizu.

6. Visok standard života Srbija se još uvijek nije vratila na standard iz SFRJ, a građani svih republika bivše Jugoslavije rado se sećaju vremena kada su na kredit mogli da kupe sve – od automobila do nameštaja za stan. Građani Jugoslavije živeli su neuporedivo bolje od stanovništva ostalih zemalja komunističkog bloka – SSSR-a, Mađarske, Rumunije... Jugoslovenima su bili dostupni i svi zapadni proizvodi koji se u Moskvi tada nisu mogli naći u regularnim prodavnicama. U vreme Jugoslavije letovanja i zimovanja bila su sastavni deo života. Oni sa tanjim novčanikom eventualno su preskakali zimovanje, ali se letovanje podrazumevalo kao najnormalnije.

7. Veliki sportski trijumfi Košarka uspeši generacije Moke Slavnić, Dragana Kišanića i ostalih sedamdesetih godina samo su delić onoga što su sportisti u vreme Jugoslavije uradili. Jugoslavija je bila ozbiljan protivnik na svim poljima, od fudbala, preko košarke, odbojke, vaterpola, pa do atletskih disciplina. Kolika je Jugoslavija bila sila najbolje svedoči to i mediji i danas rado ističu kakva bismo fudbalska velesila bili danas kada bi ponovo svi bili u jednoj državi.

8. Vojna velesila Jugoslovenska vojska spadala je među 10 najjačih u svetu. Namenska industrija iz SFRJ i dalje je veoma jaka u novonastalim državama. Jugoslovenski vojnik uvek je imao najmoderniju vojnu opremu i naoružanje. Naša snažna vojska bila je garant mira na Balkanu. Nivo koji je imala jugoslovenska avijacija do sada nije dostigla ni jedna bivša država SFRJ. Tito je od od partizanske vojske iz Drugog svetskog rata koja je bila prvenstveno namenjena za gerilske borbe uspeo da stvori ozbiljnu silu. Jugoslavija je i zbog vojne snage bila posebno uvažavana i poštovana u svetu.

9. Moderni putevi, pruge, bolnice,

Srbija je tek u poslednjih nekoliko godina počela da dobija nove kliničke centre, a do tada su svi prethodni bili sagrađeni u vreme SFRJ. Glavna putna mreža na Balkanu izgrađena je u vreme Tita, a Srbija je tek sada počela da dobija nove auto-puteve. U Beogradu su izgrađene Autokomanda i Mostarska petlja, dva i danas najznačajnija saobraćajna čvorovi glavnog grada. Sve škole su tada bile dobro opremljene i deca su imala sve neophodne uslove za učenje. Mnoge rekreativne nastave decu plaćala je država, odnosno škola u koju idu. 10. Kultura za sve Za razliku od SSSR-a i drugih komunističkih zemalja u Jugoslaviju su dolazile najveće svetske muzičke zvezde tog vremena među kojima su Frank Sinatra, Elton Džon, Tina Turner... Filmska produkcija Jugoslavije mogla je da se poredi sa najjačim zapadnim zemljama. Mnogi najbolji glumci tog vremena snimali su i u Jugoslaviji. Partizanski filmovi iz sedamdesetih godina prošlog veka mogli su da se po budžetu poredi sa produkcijom iz Holivuda. Bioskopi, pozorišta, muzički festivali bili su dostupni najširem krugu društva. Odlazak na bilo koju manifestaciju nije predstavljao veliki novčani izdatak. Kultura je bila dostupna svima koji su je želeli. Postojao je i u to vreme internet, ali država je konstantno davala veliki novac za snimanje i promovisanje kvalitetnih sadržaja. SD 4.5.2017.

#JosipBrozTito #Jugoslavija #Yugoslavia #SFRJ #antifasizam #antifascism